

Kázání v neděli 15. 11. 2020 (Zdeněk Šorm)

Čtení: Galatským 5,1 - 14

Text: Genesis 17

Bratři a sestry,

Víte, jaký význam má vaše jméno? Víte, co vám jím chtěl ten, kdo vám ho dal, vzkázat? Někdo o tom samozřejmě nemá ani potuchy, někdo tomu naopak přikládá velkou váhu. Často se ovšem asi stane, že si ten význam vykládáme hodně po svém. Odráží spíš naše rozpoložení, než to, co měl jeho autor na mysli.

Syn, který se Abramovi narodil z egyptské otrokyně Hagar, se měl podle božského posla jmenovat Izmael – to znamená „Slyší Bůh“ – protože ji, jak posel dodává, Hospodin v jejím trápení slyšel. Abram to jméno přijal. Opravdu svého syna pojmenoval Izmael. Jenomže si ho nejspíš vyložil po svém – jako vyslyšení své vlastní touhy po potomku, jako naplnění božského zaslíbení. A kdo by se tomu divil.

V devětadevadesáti se člověk spíš ohlíží a bilancuje, než aby hleděl kupředu. Stáří raději vzpomíná a těší se z toho, co se přece jen podařilo, než aby ještě vyhlíželo bůhvíco a spřádalo smělé plány do budoucnosti. Má-li třináctiletého syna, není pravděpodobné, že to stoletému starci stačí ke štěstí a že může považovat svůj příběh s Bohem za uzavřený? Že už nic nečeká? Snad jen, aby se ten kluk úplně neodrodil. Co víc by si mohl člověk přát? Jistě, není to úplně tak, jak Bůh řekl, ale co na tom? Život přece člověka naučí, aby byl skromný. Často přitom mluvíme o moudrosti nebo o pokoře stáří.

Jenomže najednou se po třinácti letech mlčení znovu ozve slovo Hospodinovo a zařízne se do té stařecké spokojenosti jako nůž do masa: „Já jsem Bůh všemohoucí, chod' stále přede mnou, buď bezúhonný!“ V kralickém překladu to zní snad ještě řízněji: „Já jsem Bůh silný všemohoucí; chodiž ustavičně přede mnou a budiž dokonalý!“

Tedy žádné spočinutí, žádný konec nebo cíl. Zůstaň pěkně na cestě, v pohybu. Chod' přede mnou stále, ustavičně. Tohle ještě není cíl! Tobě to možná stačí, ale mně ne, říká Hospodin. Já jsem ještě neskončil! Moje cesta vede dál, než si myslíš, a chci a mohu uvést do pohybu mnohem skvělejší věci, než tobě stačí ke štěstí. Tak se zvedni a pokračuj. Stále je,

co očekávat. Stále je, za čím jít. Nekonči u své přikrčené naděje, buď ve své důvěře dokonalý. Věř mému slovu naplno. Rozpomeň se, že moje zaslíbení znělo původně jinak, než s čím ses spokojil. Nevzdávej ho ani ve stáří. Stále vyhlížej mou budoucnost. Pamatuj, že to nejlepší víno přichází až na posled.

Tohle s člověkem opravdu otřese. Před tou nezměrnou nadějí, která nikdy nekončí a brání spočinout, se mu rozklepají nohy, zmocní se ho bázeň a on padne na kolena. Tedy, ne každý. Hroší kůže, bývá silná. A čím zbožnější, tím silnější. Ale Abram tu padl na tvář. A právě v tom – ne díky své vzornosti a neochvějné důvěře – se nejspíš stal otcem věřících. Víra totiž není v prvé řadě o našich kvalitách, ale právě o té otevřenosti, která bere vážně ještě někoho jiného, i když jí to třeba vykolejí.

A pak právě může slyšet, že na to není sama. Ta závratná perspektiva, před kterou se hroutíš, nestojí jenom na tom, jestli na ni máš. Je tu ještě někdo jiný.

„Já jsem!“, praví Hospodin. A to, co je před tebou, není jen tvůj závazek, ale smlouva. Má smlouva. Já ji garantuji. A tím se mění i tvoje postavení. Díky tomu už nejsi odkázán jen na přikrčenou perspektivu toho, co sám zmůžeš, ale můžeš se stát skutečně Abrahamem – praotcem hlučícího davu pronárodů. Proto slyš a přijmi zaslíbení v původní, pravé a daleko větší šířce, než jsi předpokládal. Dává životu mnohem hlubší smysl, než si myslíš.

Boží zaslíbení se přece netýká jenom tebe a tvé rodiny. Nejde jen o tvé štěstí, tvou vyrovnanost a spokojenost. Víra není jenom privátní záležitost. Smysl života, který se snažíš najít, není vůbec jenom tvoje věc.

Abraham vyhlížel zemi zaslíbenou pro sebe a svoje potomstvo a soustředil se na syna. Ale teď se před ním obzor rozšiřuje. V tomto světě má vzniknout nové společenství, a to nejen společenství rodu či rodiny, nýbrž společenství víry, které se už netýká jenom doma narozených, ale i koupených za stříbro, byť by šlo o cizince. Tohle není jen otázka plodnosti, ale vyznání. Nejde jednoduše o pokrevní pouta, ale o novou rodinu, o nový lid spojený důvěrou v boží sliby. A já Hospodin se zavazuji, že právě skrze tebe a tvou starou, neplodnou Sáru se toto společenství zrodí. Skrze vás, unavené a přestárlé věřící bude náramně rozmnoženo, až do králů, až do množství pronárodů. Vám síly ubývají, ale já Hospodin jsem Bůh silný,

proto nevěšete hlavu. Vy se jen držte té smlouvy, zachovávejte ji pro všechny generace.

Víra nemá smysl jen sama v sobě, jen pro náš osobní či rodinný život. Přesahuje ho. Cílí dál. Nikdy si nemůže říct, už nic nečekám, už to mám hotové. Nikdy, ani v pokročilém stáří, její poslání nekončí. Má být svědectvím, inspirací, oporou a zdrojem společenství pro ty, kdo přicházejí po nás a odjinud. Na naší víře záleží nejen kvůli nám samotným, ale kvůli druhým. Tvoříme společenství pro budoucnost. To je naše výsada i odpovědnost. Máme společný poklad, slib boží věrnosti, který je zdrojem nového života, nových vztahů. A ten je třeba nést a žít nejen pro sebe. Ten se může naplnit jen ve společenství, které přesahuje hranice příbuzenství i času, které má dosah skutečně veřejný.

Znamením této smlouvy i tohoto společenství se měla stát obřízka na mužském těle. Tak konkrétně, tak fyzicky nás poznamenává boží smlouva – až do krve, až do té neskrytější intimity. U pohanských národů byla a někde ještě je obřízka iniciačním ritem k získání dospělosti. Podle Hospodina má být ale kromě starců obřezáno i každé nemluvně hned osmého dne po narození. Ještě dřív, než začneš chápat, jsi poznamenán boží věrností a neseš na těle její pečeť. Máš jí do vínku jako nesmazatelné znamení, že život není odkázán jen na vlastní síly.

Jenomže nám lidem, je tahle naděje a perspektiva, která přesahuje všechny naše představy, často k smíchu. V našem omezeném životě nám přijde komická a bláznivá. Tolik toho v něm přece stojí proti ní. I Abraham se nad ní v duchu pouсмál: „Což se může staletému narodit syn? To bude Sára ještě v devadesáti rodit?“ A tak Bohu znovu doporučuje svoje rezignované štěstí: „Kéž by Izmael žil v tvé blízkosti.“ To by snad stačilo. Proč čekat zázraky?

Ale Bůh nesouhlasí. Ne že by pro naše malověrná přání neměl pochopení, ale na svém zaslíbení trvá, jakkoli se může zdát absurdní. Proto je možné s ním počítat i tam, kde se nám to zdá nejméně pravděpodobné. Navzdory naší únavě a rezignaci, navzdory tomu, že my bychom to už nejradši zabalili, navzdory našim neplodnostem. Boží záměr se naplní a nový život se zrodí. Kolikrát jsme ho už odepsali, kolikrát jsme ho už omezili jenom na to, co sami zmůžeme, abychom nakonec s překvapením

zjistili, že přichází, odkud bychom ho nejméně čekali. A kolikrát jsme i my sami sebe překvapili tím, co bychom od sebe vůbec nečekali.

Na boží slovo má smysl dát, i když sami vždycky doufat neumíme. Nestojí a nepadá s naší vírou. I přes všechny naše pochybnosti platí. A jeho znamení, která neseme, nesvědčí ani tak o naší věrnosti jako o jeho. Jsou svědectví právě pro nás, stejně jako pro ostatní. A tak Abraham obřezal svého syna Izmaele a všechny zrozené ve svém domě i všechny koupené za stříbro včetně sebe.

My křesťané jsme obřízku opustili, protože – jak píše už apoštol Pavel – my lidé jsme s to zdeformovat i tohle znamení a udělat z potvrzení boží věrnosti vlastní zásluhu. Proto tak vehementně zdůrazňuje, že naše spravedlnost nezáleží na našich výkonech – ani na těch zbožných, ale že jde o dar milosti, který v důvěře osvobozuje k lásce. Jsme společenství víry poznamenané ne krví svou, ale krví Kristovou. „To je ta nová smlouva v mé krvi, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů“, říká Kristus. Díky jeho oběti, smíme důvěřovat, že nejde o podmínky, ale o milost a svobodu. Kdo se tomu brání, aby nepřišel o své přednosti, a zakládá si na tom, co sám udělal – ať už jde o obřízku nebo o křest, ten na to sám doplatí.

My žijme v té svobodě, ke které byl povolán už Abraham a kterou Kristus definitivně vydobyl – ve které naději neomezíme jenom na to, co sami zmůžeme a život ve prospěch druhých proto neskončí ani s námi, ani na vlastním dvorečku. Amen.

